

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН.

Антонюк М. В.

*здобувач факультету економіки та управління
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

Яковенко А.О.,

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

КУПІВЕЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Важливою запорукою економіко-соціального зростання держави, є зростання купівельної спроможності кожного її мешканця, що є ключовим показником для багатьох економічних розрахунків, наукових досліджень, рейтингів та оцінок життя населення. Також рівень купівельної спроможності визначає розмір споживчого ринку, як правило, в Україні він є нестабільним, підвладний інфляційним процесам та порушенням рівноваги.

Провівши ряд досліджень за період незалежності України, можна виокремити наступні тенденції купівельної спроможності українців, а саме:

- 1) знецінення державної валюти, що прямо впливає на спадання купівельної спроможності;
- 2) нерівномірність купівельної спроможності між різними в верствами населення та соціальними групами.

Недієвість економічних реформ, корупційна складова державних процесів, недосконала судова система, зовнішні та внутрішні кризи, епідемія та військовий стан в сукупності призвели до гальмування та зниження купівельної спроможності населення. За період з 2000 по 2023 років мінімальна заробітна плата в Україні зросла зі 118 грн. до 6700 грн., а це більше в 57 разів. Проте купівельна спроможність значно знизилася.

Рис. 1 відображає тенденцію у зміні розміру мінімальної заробітної плати за період 2000-2023 рр.

В 2000 році курс гривні до долара США був на позначці близько 5 гривень за один долар. Це означало, що українці мали можливість придбати за свої гроші значно більше товарів і послуг, ніж сьогодні. Проте, після 2008 року гривня почала різко знецінюватися, і її курс до долара США зріс в середньому до позначки 37 гривень за долар у 2023 році. Це може вказувати на зниження купівельної спроможності українців за останні 20 років.

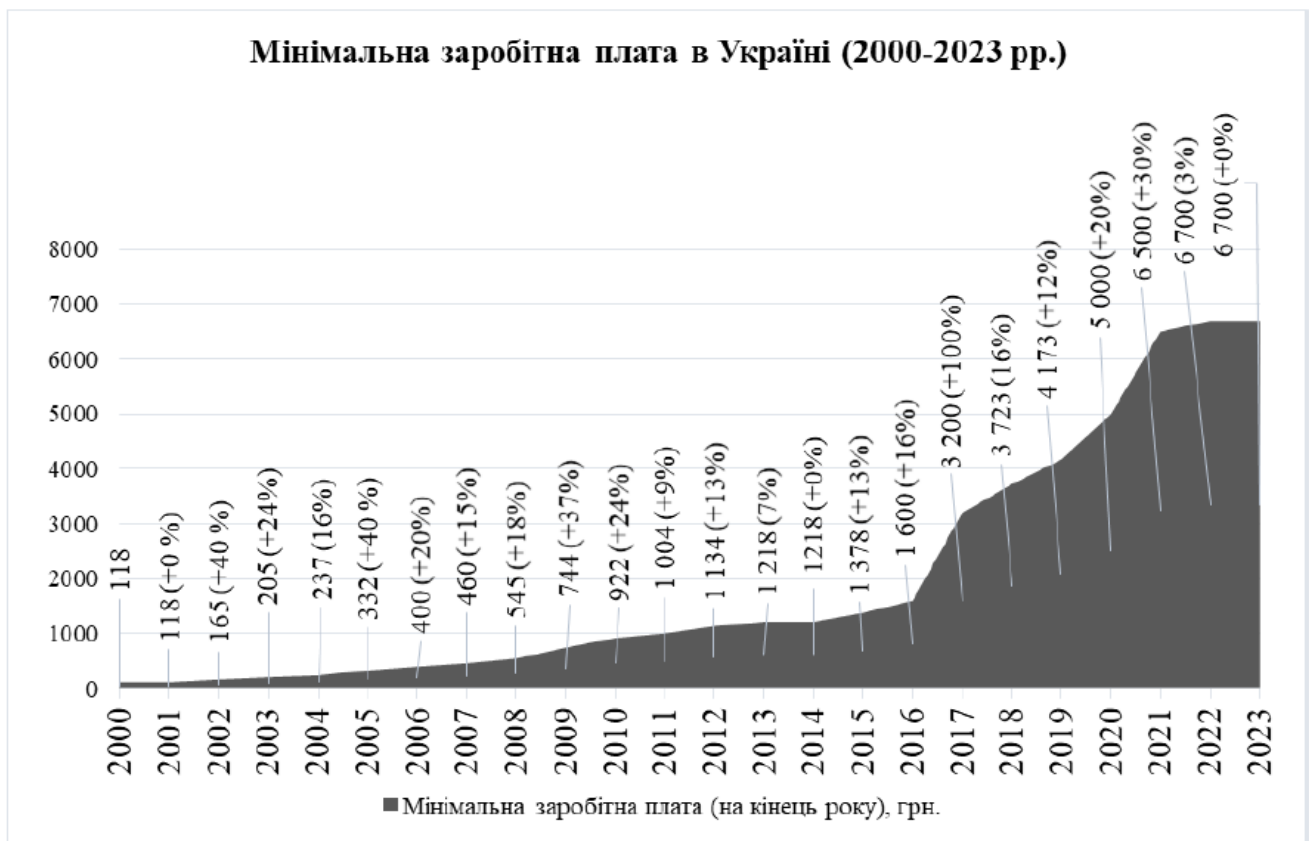

Рис. 1 Мінімальна заробітна плата в Україні (2000-2023 рр.) [4].

Тобто, дослідивши показники співвідношення мінімальної заробітної плати в Україні до середнього курсу долара США за рік, визначили, що при мінімальній заробітній платі в 2000 р. 118 грн., в доларах США ця цифра складала близько 22 дол. США [1]. В 2023 році цей показник становить близько 179 дол. США, що у вісім разів більше порівнюючи дані періоди.

Отже, в гривневому еквіваленті мінімальна заробітна плата українців станом на 2023 р. за 20 років зросла в 57 разів, а в доларовому – лише в 8 разів. Така різниця в темпах зростання - є негативним наслідком для рівня життя та купівельної спроможності українців.

Крім того, не менш загрозливим впливом для падіння купівельної спроможності населення України є її нерівномірний розподіл. Тобто певні верстви населення мають більш високу купівельну спроможність, ніж інші, що пов'язано з різними факторами, такими як рівень доходів, освіта, місце проживання, доступ до соціальних послуг та ін.

У 2023 році середня зарплата в Україні становить близько 17 тисяч гривень на місяць. Однак, за оцінками Міжнародної організації праці, рівень бідності в Україні в 2023 році перевищив 24%, і до кінця року, враховуючи тривалість впливу негативних наслідків на якість життя в країні, може зрости до 55%. Це означає, що близько половини українців живуть на доходи нижче прожиткового мінімуму, який у 2023 році становить близько 2,5 тисяч гривень на місяць [2].

Внаслідок знецінення гривні та нерівномірного розподілу купівельної спроможності, українці стали менш здатними купувати товари і послуги, які необхідні для задоволення своїх основних потреб. Це негативно впливає на рівень життя населення і є одним з основних проблем української економіки.

Основні фактори, які призвели до падіння купівельної спроможності українців визначені на рис. 2.

Рис. 2 Фактори, які призвели до падіння купівельної спроможності українців [3].

В загальному розумінні, для підвищення купівельної спроможності українців, окрім, врівноваження та усунення негативних наслідків глобальних викликів для нашої держави, необхідно вжити заходів щодо стабілізації гривні, зниження цін на товари і послуги, підвищення рівня доходів населення та зменшення нерівномірності розподілу доходів.

Пандемія COVID-19 негативно вплинула на купівельну спроможність українців. Згідно з даними Державної служби статистики України, в 2020 році реальний дохід населення України скоротився на 5,5%. Це призвело до зниження попиту на товари та послуги, що негативно позначилося на економічному зростанні країни. Основними факторами, які призвели до зниження купівельної спроможності українців під час COVID-19, були: зростання безробіття, зниження реальних зарплат та доходів, зростання інфляції.

В 2021 році купівельна спроможність українців певним чином покращилася. За даними Державної служби статистики України, в 2021 році реальний дохід населення України зріс на 6,2%. Це було обумовлено зростанням економіки країни в цілому та відновленням зайнятості населення.

Проте, війна в Україні значно прискорила зниження купівельної спроможності українців. Відповідно до даних Державної служби статистики України, в 2022 році реальний дохід населення України скоротився на 25%. Зменшені надходження в соціальні фонди, заморожені соціальні стандарти, втрати робочих місць, інфляційні процеси, покинуті місця постійного проживання, постійні загрози для життя людей – все це зумовлює ще більші падіння купівельної спроможності населення України в сьогоденні.

Купівельна спроможність українців залишається низькою навіть після закінчення активних бойових дій. За даними НБУ, в 2023 році реальний дохід населення України залишиться на рівні 2022 року. Це означає, що українці продовжуватимуть відчувати труднощі з купівлею товарів та послуг.

Наведемо деякі з можливих заходів, які можуть бути вжиті для підвищення купівельної спроможності українців:

- 1) реформи, спрямовані на стабілізацію гривні, такі як:
 - девальвація гривні для стимулювання експорту та зменшення імпорту;
 - підвищення облікової ставки НБУ для зменшення інфляції;
 - обмеження зовнішньої торгівлі для зменшення імпорту;
- 2) реформи, спрямовані на зниження цін на товари і послуги, такі як:
 - дерегуляція економіки для зменшення витрат виробництва;
 - підвищення конкуренції для зменшення монополізації ринку;
 - зниження податків для зменшення вартості виробництва;
- 3) реформи, спрямовані на підвищення рівня доходів населення, такі як:
 - підвищення мінімальної заробітної плати для стимулювання економіки;
 - створення нових робочих місць для зменшення безробіття;
 - розвиток малого бізнесу для створення нових робочих місць;
- 4) реформи, спрямовані на зменшення нерівномірності розподілу доходів, такі як:
 - підвищення податків на високі доходи для зменшення розшарування суспільства;
 - розвиток соціального захисту для підтримки малозабезпечених верств населення;
 - створення нових можливостей для працевлаштування для зменшення безробіття.

Заходи, спрямовані на підвищення купівельної спроможності українців, є важливим завданням для української влади. Їх реалізація дозволить покращити рівень життя населення та сприятиме економічному зростанню України.

Загалом, купівельна спроможність українців змінювалася відповідно до економічних та політичних подій. Вона була на найвищому рівні в деякі періоди стабільної економічної зростаючої ділянки і знижувалася під час кризових періодів.

Для відновлення купівельної спроможності українців потрібні час і зусилля. Уряд України та міжнародні організації вживають заходів для підтримки економіки країни та підвищення доходів населення. Однак, для того, щоб повернути купівельну спроможність українців до довоєнного рівня, потрібно буде багато часу і зусиль.

Реалізація можуть допомогти підвищити купувальну спроможність українців допоможе підвищити рівень життя українців та забезпечити їхню економічну стабільність.

Література:

1. Архів валютних курсів. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/archive/>. (Дата звертання 29.10.2023).
2. Бюджет 2023 року. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_2023-582. (Дата звертання 29.10.2023).
3. Купівельна спроможність українців впала на 30% веб-сайт. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/kupivельna-spromozhnist-ukrajinciv-vpala-na-30-novini-ukrajina-11517229.html> (Дата звертання 29.10.2023) .
4. Мінімальна зарплата в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>. (Дата звертання 29.10.2023).

Василинич Т.О.

*здобувач факультету економіки та управління
Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна*

Найда А.В.

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна*

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Спрощена система оподаткування малого підприємництва є однією з ключових складових податкової політики в Україні, оскільки вона відіграє важливу роль у розвитку національної економіки.

Засновниками системи спрощеного оподаткування в Україні є саме суб'єкти малого підприємництва, які володіють підприємствами з обмеженою кількістю співробітників та оборотом. Для цих підприємців спрощена система оподаткування стала чудовим інструментом, який спрощує процедури податкового обліку та зменшує податкове навантаження, що дозволяє їм фокусуватися на розвитку свого бізнесу.

Однак на разі актуальним є пошук напрямків удосконалення вітчизняної спрощеної системи оподаткування. Цю тему досліджували багато українських вчених та науковців. Так, наприклад, кандидат економічних наук Тучак Т.В. в своїй роботі «Напрями реформування спрощеної системи оподаткування в Україні» розглядала специфіку й особливості застосування спрощеної системи оподаткування в Україні та напрями її реформування відповідно до сучасних умов розвитку малого підприємництва. В своїй роботі вона дійшла до висновку, що стимулювання розвитку підприємницької діяльності шляхом створення сприятливих умов оподаткування залишається одним із основних завдань уряду. За умов цілісної підтримки з боку держави розвитку підприємництва не лише збільшаться обсяги надходжень до місцевих бюджетів, а й пришвидшиться розвиток економіки нашої держави в цілому. Проте аналіз